

THỨ NHÌ, SỐ 91

MỖI SỐ 0 \$20

DEPOT LOCAL
JEUDI 7 NOVEMBRE 1918

LE COURRIER DE L'OUEST

(Edition en Quốc-Ngu)

AN HÀ NHƯT BÁO

MỖI NGÀY THỨ NĂM IN RA MỘT KỶ

Directeur-Gérant: VO-VĂN-THOM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue

DINH GIA BÁN
TRONG CỘT ĐỒNG PHƯƠNG

Bản chữ Quốc-ngữ	
Trọn năm.....	5 \$00
Sáu tháng.....	3 00
Bản chữ Langsa	
Trọn năm.....	3 \$00
Sáu tháng.....	2 00
Bản Quốc-ngữ và Langsa	
Trọn năm.....	7 \$00
Sáu tháng.....	4 50

安河日報

PUBLICITE

AI muốn rao báo về
việc mua bán và mua
nhật báo xin do Bản quán
mà thương nghị.

Mua nhật trình kể từ
đầu và giữa tháng và phải
TRẢ TIỀN TRƯỚC.

Bán lẻ mỗi số 0\$20.

"Corrèl: a Sự tích, giữc Âu-châu n hay làm."

Nga-la-tư (Rút-xi), Áo-quốc (Ô-trích), Thổ-nhĩ-kỳ (Túc-ky), Y-dại-lợi (I-ta-ly).

CANTHO. — IMP. DE L'OUEST

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bảo chế y sanh, tại dặng CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhứt hạng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng ươi, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán đắt hơn người Tây dân.

NGŨNG THUỐC THẦN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dờn bả có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bịnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THƯỢNG HẠNG

và nhiều hiệu có danh tiếng dầy. bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bịnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bịnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU-GIANG

vốn dặng 60.000\$

Hàng này của Langsa và Anam hùng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nơi tác một đều là tại Saigon có mồn chi, thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cùng với hàng cho các xứ xa: ai mua mồn chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức. Xin quý vị đến Hàng xem chơi thì rõ.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng rõ, tại nhà In Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thi hành như trường-lĩa.

Sách này có 156 trương và có đủ kiểu yết thị lời truyền rao, của ông DƯƠNG-VĂN-MÊN mới dọn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gửi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà In Hậu-Giang, Cần-thơ, mà mua.

Kính cáo.

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MUC LỤC

1. — Quốc-trái.....	PHAM-BÁ-ĐẠI.
2. — Khuyến dụ Quốc trái.....	TẠ-PHÚ-TÚC.
3. — Bờ Đông-bang! bờ Đông-bang!!!.....	TẠ-PHÚ-TÚC.
4. — Thư khuyến Quốc trái.....	LÊ-XUÂN-Y.
5. — Havas. — Tin Huê-ký gửi theo giấy thép gió (Radio Américain).....	
6. — Hội khuyến học Cần-thơ.....	LIÊN-QUANG-KHINH.
7. — Ít đều nên rõ.....	CHARLES NỞ.
8. — Thi tập.....	
9. — Kê, khuyến tranh công.....	TẠ-PHÚ-TÚC.
10. — Quốc-trái.....	
11. — Thời sự. Giá bạc, giá lúa.....	

附借國債
SOUSCRIVEZ A
L'EMPRUNT
NATIONAL
義民必宜
Nghĩa-dân nên mua
giấy Quốc-trái

Quốc trái

Nếu mình đọc và xét mấy đều nói dưới đây cho kỹ, thì đi mua giấy Quốc-trái liền, nào phải đợi ai biểu!

Mấy chục muôn quan và dân ta sang Mầu-quốc đang giúp việc hoặc ở ngoài

trận thủ đoạn dương oai, hoặc ở trong xưởng trong trại làm sung ông thuốc dạn vào....vào.... hết thấy đều có bà con, thân tộc, họ hàng, hữu bằng quyền thừa chẳng xa thì gần chẳng gần thì xa với những Đồng ban ta đương cư xử trong cõi Đông-Dương này chứ? Có mà!có hết thấy!...À!...nếu có, chắc sao sao Đồng ban cũng ngày ngày, tối trông, sớm đợi, khuya chờ, cho mấy vị hữu tâm vị quốc đó mau mau trở lại quê hương dặng ông gặp cháu, mẹ gặp con vợ mừng chồng, trẻ mừng cha anh hiệp em....cha chú....có cái vui nào cho bằng cái vui đã mấy năm cách biệt, nay hội hiệp đoàn viên: thiết là: (vui nào lại quá vui này nữa chẳng). Trước khi tưởng sự hội hiệp tao phùng đoàn viên lý lạc này ta phải tưởng lại coi chừng nào mấy vị đó về dặng?

Mai....mở....bữa kia....bữa tháng
...một tháng nữa!—Kính!...không
phải vậy; chừng nào Máu-quốc ta
trở nên yên ổn, sát an chúng đó, định
chữ thái bình, được quyền yên ổn....
chừng đó, mấy vì sang Tây giúp Pháp
mới về đây!...Nói vậy, chờ chừng lâu
đây, Đồng-ban có nghe...kính Nhà thờ
chuông đổ mỗi ngày, họ Bình-miền trông
van từ chấp, ấy là tin Máu-quốc sát tặc
đó bại bắc, thầy giới cương phước quốc
hưng cơ: chúng nó điên rồi máu kìm-
khởi vẩn chót bảy giờ, súng lò kupp
vật tanz chẳng muốn. Bã biết tháng rồi
mà phải tiếp thêm cho tháng nữa, tháng
riết, tháng tới, ừ g như đây che, ghe
đi tới mình mượn trời đây thêm sẵn
đều lược tới mạnh, nào ai ngăn cản cho
đặng. Bình cơ cũng vậy, mạnh bởi đâu?
Có phải bởi lương phan sung túc, súng
ống thuốc: đạn đầy đầy, thuốc khi tích
rỗng, quân tâm năm bở. Nếu dặng vậy
thì tháng mau....—Máu-quốc ta tưởng
phương mà giặc giữ chưa tăng, muốn
trảm thảo phải trừ căn, giết rắn phải hết
nọc, nên phải có nhều lương phan, vật
thực, súng ống thuốc đạn dặng tận diệt
chúng nó một lần rồi, thì hòa bình hòa
an, nhơn dân lạc nghiệp. Đồng-ban chán
hiền, muốn sắm các món khí cụ đó phải
có cái chi mới dặng? Có bạc, có tiền
cho nhiều mới dặng....Phải rồi, bẻ là:
Hữu tiền vạn sự túc, tiền đi vì kế sách,
tiền đi vì lương thực: nói tác một điều:
có tiền muốn làm cái chi cũng dặng.
Máu-quốc biết ta có lòng trung thành
lắm, chẳng cậy thì thôi chứ nếu cậy ta,
chắc rằng ta chẳng làm ngơ đâu, nên
kỳ quốc trái thứ tư này trước Đồng-
ban ta có dạ nhieu thành mà giúp cho
Máu-quốc dặng tháng số hơn ba kỳ trước.
Đồng-ban hãy xét mấy điều này: (*) cho
nhà nước vay là mình trả ơn cho nhà
nước công hầu lâu đời bạc, cấp lúc
ngặt phải đến: ấy là số 1 (*) cho nhà
nước vay là mình giúp lương phan cho
bình lính lao thân tiền từ đức phước xôn-
tên ở chiến trường ấy là số 2 (*) cho
nhà nước vay là mình thêm sức cho nhà
nước mau huy: trợ giả mang định
cuộc thái bình sanh lính khởi đồ thân
ấy là số 3 (*) cho nhà nước vay là
mình có lòng du chữ thái bình trong
bốn biển, muốn cho mau dẹp càng qua

máu từ đoàn viên, phụ thể tạo hội ấy là
Đức 5*) cho nhà nước vay, đã biết mình
vì Nghĩa, vì Nhân, vì Phước, vì Đức mà
nhà nước còn trả tiền lời cho mình nữa
ấy là Lợi. Đồng-ban nghĩ coi: ở đời có
sự chi quý hơn là Nghĩa, nhân, phước,
đức, mấy khi gặp mà không làm thì
uổng lắm; ba kỳ trước còn làm dặng
huân chi này là kỳ tốt, kỳ chót, nếu
mình làm lợi....kho coi làm mà!! Đồng-
ban ta hãy rằng nhà làm đi, tùy gia vô
hữu, ai có nhieu giúp cho vay nhieu, có
ít cho ít ấy là phận sự của mọi người
ở đời phải nghĩ ghĩa, nhân, phước đức
mà du tất chữ thái bình cho chúng,
ngó dân Nam trở lại trời Nam...đó...
mặc sức....tao phùng, tao phùng....
hội hiệp, hội hiệp....vợ gặp chồng trời
tiếng cu-cò, con mòng tía đi lời lằng-
liêu. Bã vậy Máu-quốc lại gọi mình từ
hiền, buổi từng nghèo mới có lòng con,
từ đây lính Pháp Nam thêm kháng
khít vuơn trên, nghĩa sự để ngăn thu
còn bĩa tạt. Phạm-bá-Đại.

Khuyến dụ Quốc trái

Đồng-bang ơi! phải lính hơn thua,
Quốc trái từ từ rảnh rảnh mua.
Giúp của thế công ta chờ ngại;
Tận trung báo nhieu phận mình ta.
Cho vay Pháp-Quốc ơn còn lợi;
Đặng giết Đức-mang chỉ mới vira.
Kêu để nổ ngang thương khuyển rở;
Mình lính đường ấy mẹ công ưa.
Tiên sĩ.
Tạ-phủ-Túc (Bachieu)

Bớ Đồng-bang! Bớ Đồng-bang!

(Ca từ điệu)
Như điên sát phải thương ngả tấp;
Vi bảy lần ở ấp nê hề nông;
Giống vắn mình nay đã dặng trống;
Khấp sần binh coi vira tấn bộ.
Ngành mắt ngó người trong bốn thổ,
Tranh thương quyền cũng đi quốc một hai
Hỏi người dưng ghen ghét chớ bài,
Mà chịu tiếng ở nhơn tháng kỷ;
Họ làm được mình dộc cho nông chí.
Ấy là đồng chường rảnh mà thương;

Phải giúp nhau giữa chốn thương
trường,
Ngó quyền lợi ta mau thâu lại;
Mơ tự dắc tội qua thành bại,
Mặt dầu ai lời lỗ trời thấy,
Chẳng phải là hình gỗ tượng cây,
Đồng-lơ lằng không thương người một
loại,

Đề đi quốc họ chê mình đại,
Lại cười rằng chữ hữu ái không thông.
Thôi rằng hề nhau một dạ một lòng.
Đua lại giúp người mình mau tấn phát,
Khuyến rằng:
Mac quan đi quốc thương quyền đặc.
Khả trợ đồng-ban cổ nghiệp thành.
Lam làm sao cho rõ tâm nhiệt thành,
Cho Khách trú xây tương nhâm mắt.
Hết giặc gọi An-nam ta khất.
Giữa non sông đường ấy mới gọi rằng là.
Vùng về văn tác nôm na.
Tạ-phủ-Túc (Bachieu)

Thơ khuyến Quốc trái

Kể từ Nhà-nước qua ta;
Sáu mươi năm lễ thiết là văn minh;
Annam cho đến Đông-kinh;
Saigon, Chợ-lớn mấy thành thông thương
Lập trường học giương nhà thương;
Bỏ bẻ khai hóa đồ bẻ vệ sinh;
Các ngó rạch đến chân thành;
Hường đi nẻo bước khoê mình chúng ta;
Tối thời đèn khi sáng toà;
Ngựa xe như nước người đã làm đông;
Trường bá-nghê cuộc canh-nông;
Cổ lòng đường dục có công hộ trì;
Nhiều phương cứu khổ phò nguy;
Nhiều phương đỡ vớt tích ti chúng ta;
Đặt phủ-lịch, mã-là;
Xét loan trộm cướp an nhà lợi dân;
Giam ra dục sống cho phú nhàn;
Người nghèo lương chịu công thân
[nhọc nhàn;
Bây giờ Quốc-trái hạ văn;
Nghĩa dân dẫu ở càng-ràng làm chi;
Xuất tiền giúp việc binh ki;
Trợ cho máu-quốc có khí nhu dưng;
Một may Đức-quốc bình cùng;
Kẻ công người của chung cùng với nhau
Người sang cho đến người giần;
Khả đem tiền bạc rõ màu phấn son;
Kẻ chi sự hết sự còn;
Cổ lòng Nhà-nước cho tròn thi chung;
Bấy lâu giấy việc binh nhung;

Ấu-chân có giặc động cùng biên mạnh;
Nổi bẻ xây lũy đắp thành;
Nổi toàn khí giải để đánh ngay sau;
Kẻ dục súng kẻ làm tàu;
Người giùm Nhà-nước cho mau có tiêu;
Đầu cho Đức-quốc thanh hườn;
Đồng-dương năm xứ đánh khốn binh đao
Cũng như nhà Hồn nhà Tào;
Thục Ngô xúm lại lẽ nào dám tranh;
Khuyến cho các chi các anh;
Sống lòng giúp Nước mới đánh thảo ngay
Bản ta phải ru cho tày;
Mỗi người mỗi số lần rày mà tuổi;
Anh em có bác ai ô;
Lòng tại tôi kể lần hồi mà nê;
Chiến tranh sấm nhộng tàu bẻ;
Bình cơ đồ trận đặc-dè xiết bao;
Bây lâu đã dặng công lao;
Xưa nay chưa có giá nào mà hơn;
Kính thôn dân quá cường-tôn;
Toàn cầu xúm đánh ăn khứa mũi binh
Khi thời trái phải thành hinh;
Khi thời phi đình khi thời ngũ lõi;
Kẻ ta chừng nở mà thôi;
Miếng mình giúp sức dặng rồi nó tang;
Chúc cho Nhà-nước ven toàn;
Bọn mình ác hường bình an như vậy.
Lê-xuân-Y

HAVAS

Paris le 23 Octobre 1918
Mặt trận Đông-kinh BEN-RICH và SÂM-BANH.
Binh Ang-lê thâm nhập xóm ngoài
thành HOA-LÂN-XIEN, chiếm cứ BÀ-RU-XI.
Tại SÂM-BANH tuy là binh giặc cự địch
mà binh Ang-lê tấn luôn.

Paris le 23 Octobre 1918
LỜI KHAI THỨC-TƯỚNG TRƯỞNG DÂN QUÂN A-LÊ-MAN
Nếu đức-quốc mà dùng cường quyền
ép hoá thì dân chúng trong xứ sẽ nổi lên
mà chống cự việc nước. Còn như Đức-
quốc muốn huê theo Công-lý thì phải
sai sứ liêm nhau. Tôi hứa từ nay về sau
A-lê-man không dùng cường quyền nữa
Đàn A-lê-man nay đã có trí rồi. Dân An-
sát dự vào cuộc trị dân có tranh trôn
không chịu lời cáo vô nghĩa, mà ai nấy
đều rõ tình cách vô biên rất gồm ghê.

REUTER

Hong-kong, 25 Octobre 1918
Tờ phúc ông ĐỒ-LÀ-HẢI TƯỚNG-QUÂN ANG-LÊ
Tại Lơ-ca-tô số từ giặc binh ta bắt
được hơn 3000.

MẶT TRẬN HƯỚNG ĐÔNG.— Bình Langsa đã đến bờ sông Danube miền Vidi, A-lê-măn đã bỏ đường ấy. A-lê-măn bắt từ xin huê. Tờ đáp từ A-lê-măn có nói không nài lập hội đồng trung lập mà xét lời cáo, rồi không chịu bình thông-minh ở trận tiền thắng. Chánh-phủ A-lê-măn nói có ra lệnh nghiêm cho binh lính, ai quấy sẽ bị trọng phạt, rằng Chánh-phủ đang không báo lãnh các việc chánh phủ lúc trước làm. Các báo Langsa nói dân A-lê-măn muốn huê, Chánh-phủ A-lê-măn cũng muốn mà không chịu thưởng hối thiệt hại.

LONDON LE 22.— Các tàu trên A-lê-măn đầu tại bến Zebrugge và Ostende bao đêm lên ra trốn về ranh Hoa-lan, cho nên khi binh Áo-lê lấy được thành thì không thấy các tàu ấy.

Trước khi binh A-lê-măn bỏ thành Zebrugge thì nó đốt phá thủy thành và đập lấp kinh, nhân dân chìm chôn ngàn kinh.

PARIS LE 22.— A-lê-măn trước khi bỏ thành Roubaix và Tourcoing, thì đem mau đi đốt ga xe lửa, phá cầu, đào ống nước, phạt dân, và bắt tước 10 muôn quan, lấy trong kho châu thành 75 muôn quan. Trong ba thành Lille, Roubaix và Tourcoing các nhà nghề đều bị chúng nó lấy hết máy đem về xứ.

BEN-RICH— Tới 1er Janvier binh A-lê-măn phá hại tại xứ hơn 10.000 triệu.

AMSTERDAM.— Binh A-lê-măn đang lo bỏ thành Bruxelles.

TIN HUÊ-KY

(Gửi theo giấy thép gió)

Quan thủy bộ Thượng-thor tiếp ông Rosevelt là phó Thượng-thor Thủy-bộ đi xem xét các việc bên nước Langsa mới về, ngài đi đó là muốn cho tường tất các việc Thủy-quân Huê-kỳ làm là dùng thủy lôi mà ngăn biển bắc-hải, dùng cho tàu lặn qua lại; đặt ống lấy dầu lửa tại xứ Ecosse đóng kiện bể chuyên chở vì phải dùng dầu mà đặt trong các phần hồ phi hoàn từ ranh Espagne lên cho đến Bắc-hải. Ngài nói không có việc chi lạ cho lặn cuộc ngăn Bắc-hải, công việc bằng trời là lòng xưa nay chưa hề nghe thấy.

Và lại Thủy-binh Huê-kỳ đã ra quét sạch tàu lặn A-lê-măn từ bờ Langsa ra khỏi có 100 mille, dùng phi hoàn tuần tiễu. Mỗi phần hồ có

vài trăm lính canh giữ, Thủy-quân Huê-kỳ hiệp với Thủy-quân Áo-lê đi tuần cả Biển Thái-Tây-dương và hộ tống các tàu ở Hy-lạp và I-ta-li về.

CHANH-PHỦ A-LÊ-MAN ĐÁP TỪ CHO HUÊ-KY

Paris le 23 Octobre 1918

BÂLE.— Có tin ở Bêt-lanh 12/10 rằng: Tờ đáp từ cho Huê-kỳ đã gửi hôm thứ bảy 12/10, tờ ấy như vậy:

Chánh-phủ A-lê-manh ưng chịu các điều đã hải trong tờ diễn thuyết của ông Huynh-xon hôm 8/1/18, và trong các tờ diễn thuyết sau, lấy đó mà giảng huê. Nay chỉ lo nhóm đảng mà tính việc thi hành Chánh-phủ A-lê-manh tưởng Chánh-phủ các nước địch Quốc cũng chịu theo đó mà giảng huê. Chánh-phủ A-lê-manh đang hiệp với chánh phủ Ô-trích và Hongrie đang vắng theo lời bàn ông Huynh-xon bảo đình chiến. Chánh-phủ giao cho ông Huynh-xon nhóm Hội-dồng các nước để định cách thức rút binh. Chánh-phủ A-lê-manh đang kim dây báo lãnh cuộc giảng huê bởi cuộc giao thiệp mà lập ra thuận cùng Dân-Hội và phần đông ưng chịu.

Thủ-tướng thay mặt cho chánh-phủ và cho dân chúng trong nước mà nói đây.

Tin Huê-kỳ gửi theo giấy thép gió

(Radio Américain)

HOA-SANH-TÔN.— Giám-quốc Huê-kỳ là đứng gồm cả binh quyền trong tay nên ngài mới ban thưởng Médaille cho Đại-tướng-quốc Foché (Phúc) Joffre (Giúp) và Hatté (Đỗ-Là-Nhà), ban Médaille cho Đại-tướng-quân Pétain (Bê-Tex) Guilmers (Giúp-Lê-Nô) và Pershing (Bê-Xinh).

Thủy-bộ Thượng-thor Huê-kỳ xin Công-dồng ưng phê chương trình thứ nhì về cuộc dùng tàu phàn ra ba năm: 10 chiếc tàu trên to, 6 chiếc vừa và 140 chiếc nhỏ giá nội vụ là 600 triệu đồng bạc (3.600 triệu quan).

Tại nhà Hội thành Philadelphie có các hội đồng thay mặt cho 65 triệu dân ở các xứ thuộc Âu-châu đã bị A-lê-măn áp chế xưa nay, các hội đồng xin cho các xứ ấy tự do độc lập và xin xứ công binh. Hội ấy có ông Marzaryk (Mặc-sa-

nir) là hội trưởng nước mới lập Sê-co-xi-la-hoach, lam đảo. Còn các dân xứ khác là Pologne, I-ta-li, Ukraine, Lithuanie, và Roumanie.

Hội Hòa-thập-tự ở tại Nga có tin từ cho hay rằng: Họ có số 1 chiếc tàu chở đồ ăn và thuốc men lên hướng bắc cứu cấp dân đói khác, bị tuyết và nước đông đặc đi nữa không thâu.

Dân Roumanie khi trước bị I-ta-li bắt cầm tù nay xin hiệp lại làm một đạo binh đi đánh Ô-trích, điểm được 18.000 mạng.

Nuito-no.— Một chiếc tàu bằng Xi-măng dục mới làm rồi, chở đồ chạy qua Chili bình an.

HUÊ-KY

Vô tuyên diễn tín.

(Radio Américain)

Binh bộ Thượng-thor Huê-kỳ từ tờ cho Giám-quốc rõ rằng: 2.000.000 lính Huê-kỳ đã xuống tàu qua Âu-địa đang trợ chiến cùng "Đông-minh". Tôi cho Thượng-quan hay tin ấy thì tôi chắc Thượng-quan sẽ vui tất đến vì vô lực xử ta một ngày một thêm sức. Thư tôi gửi cho Thượng-quan hôm 1er Juillet 1918 có nói từ ngày 8 Mai 1917 cho đến 1er Juillet 1918 có hơn 1 triệu binh Huê-kỳ ở tại nước Langsa hoặc là đang đi dọc đường qua Âu-châu. Còn từ ngày 1er Juillet 1918 độ binh theo cách sau đây:

Jullet:	306.185 tên
Avril:	190.818 "
Septembre:	260.418 "
Octobre:	313.398 "

Cộng..... 1.070.819 tên

Từ ngày 1er Juillet lại có 1.019.113 tên nữa đã xuống tàu, tổng cộng là 2.009.333 tên. Việc về ra trận công phá địch quân thì ta nên đặc chi vì binh ta giỏi đánh, hao hết không bao nhiêu, vì có tàu trên hồ lộng vững vàng. Lại có tàu Đông-minh như là tàu Áo-lê trợ lực.

Quan Giám-quốc đáp từ: Sớm mai đây ta hữu hạnh mà được thư ngài gửi sang cho hay đã có hơn 2.000.000 lính Huê-kỳ đã xuống tàu mà sang Âu-địa trợ chiến. Các xứ đều khen ngợi và cảm ơn Hai Bộ, Binh và Thủy đã hết lòng lo việc bổn phận cho nên xứ ta mới được nhiều binh ra trận như vậy.

INDIANAPOLIS.— Hội trưởng Hội mở thao Huê-kỳ từ diễn tín cho Nguyên-sái Huê-kỳ Bê-xinh rằng cả vạn làm mở khoảng lo lấy tang cho đủ đồ binh cho quân lính coi trận tiền có dư binh khi thuốc đạn và lương thảo mà dùng.

TIS NGUYỄN-SOAI BÊ-XINH 22 Octobre 1918.— Tại trận tiền Verdun binh ta thắng và ăn luôn. Binh giặc rằng rết sức công phá binh ta tại trụ số 299 và tại Bois des Frappes mà vô ích, cũng nó hao binh chiến lắm. Đắc đó binh ta vững vàng. Hướng đông binh ta lấy được rừng Vosel và 75 tù giặc. Hai bên bờ sông Meuse súng pháo thủ bắn giã lắm. Tại Vœure binh ta bắt được 24 tù giặc.

Binh ta ở hướng bắc Verdun tấn bộ. Máy bay ta đánh với máy bay giặc hạ được 15 cái và 1 cái balloon của giặc mà ta mất hết 3 cái và 6 cái không thấy về.

PHILADELPHIE.— Hội đồng dân Sê-Cô-Xi-la-hoach nhóm tại thành này đã xua hô quyết định cho các tiểu bang ở Trung-ương Âu-tâu sẽ tự do độc lập, có gửi giấy thép xin Giám-quốc Huê-kỳ đứng nhận lời A-lê-măn xin huê và cảm ơn Hội công đồng đã có lòng binh vực các tiểu bang. Khai rằng sẽ lấy tiếng Áo-lê làm tiếng quan quai trong nước và khắc vào chuông tự do 1 bài ki-niệm giống như bài ki-niệm khắc vào chuông tự do Huê-kỳ mà sẽ sửa cho theo cuộc, sẽ dùng câu "Cả hòa các" mà thế cho câu "Cả xứ".

HAVAS

Mặt trận Langsa, Áo-lê và Huê-kỳ cả thắng. Binh A-lê-măn rằng hết sức mà rớt hồi cũng thua hoài, thôi lui mãi.

Paris le 24 Octobre 1918

Ở BÊT-LANH dân muốn lập công hòa quốc. Các báo ở Zêrich nói dân chúng tụ đến trước Dân-Hội mà la lối cùng tung hô ngợi khen ông Liebknecht (Li-ep-cô-nét) và nài cho Vua A-lê-măn phải từ chối đăng lập Chánh-chung.

HONGRIE.— Quan Ngoại-vu-bộ cáo thối, có người khác thế, mà cả nội các cáo thối, vua cho.

BRUXELLES.— PHAN-CẢNH HỒ-XEN (Falkenhause) Đô-đốc A-lê-măn xứ Bê-rich tha hết các dân Bê-rich và dân Trung-lập cầm tù bấy lâu ở tại Bê-rich và ở tại A-lê-manh.

MẬT TRẦN XÉT-DI. — Quân ta đã quét sạch miền Ipek, Novibazzar và Patonka bắt được 1500 tù và binh khí nhiều.

ATHÈNES. — Binh Bura-ri khi chiếm thành Cavala giết chết 17000 tên dân Grè-cô.

LONDRES. — A-lê-mãn ác nghiệp, cầm tù binh Nga tại Ben-rieh hơn ba năm nay, bắt làm gần trăm tiểu, chỉ rõ việc loạn Nga, không biết vua mình chết hồi nào và sự hoà với A-lê-mãn làm sao.

ROME 22/10. — Giáo Hoàng không công nhận lời tránh tròn của A-lê-mãn cáo đồng-minh phá các thành hư hại, vì binh A-lê-mãn đã tội tình lắm lúc phá hại các thành thị, thôn hương Ben-rieh và Lanzsa, nay phải rút binh về mà trả đất lại cho hai nước. Giáo hoàng từ từ cho Thủ tướng A-lê-mãn rằng phải cầm binh đứng cho phá hoại các thành và làng vô ích vậy. Có một đảng thay mặt cho Giáo-Hoàng đã từ từ cho Chánh phủ Bava-rois cũng nói như vậy.

KHUYỀN-HỌC HỘI CANTHO TỜ KIẾT NHẬN NHÓM HỘI NGÀY 5 OCTOBRE 1918.

Ngày thứ bảy nhóm ngày 5 Octobre 1918, 8 giờ rưỡi tối, nơi Khuyển học hội Cánh-thơ, hội có các viên nhóm lại mà bàn luận về các điều cần kiệp và phương tiện hơn hết hẳn giúp cuộc "Quốc-trái" trong tình Cánh-thơ cho đứng thành tựu.

Vì vậy khi ấy các ông chủ Quận cùng mấy thầy Chánh Tổng và phó Tổng trong bốn hạt, đều tỏ dạ trong thành mà chung lo với Khuyển-học hội.

Ông Seré là quan Phó Tham Biện lại cùng đồng Phó-Viên "Khuyển-học", đã chủ ý lo việc "Quốc-trái" kỷ từ từ này nên giữa hội nhóm ngài thổ lộ các lời tuy vắn tắt, song rất nên tai nghe, trước hết ngài xin các ông hiện viên nơi "Khuyển-học-Hội" chờ tướng cái lời ngài nói là lời của quan Phó Tham-biện trao cho các ông, hãy tưởng kỹ thật là một cuộc đàm luận của một người bằng hữu tỏ cũng bằng hữu khác mà thôi; và sau khi ngài tặng khen dân Cánh-thơ ghe

phen hết lòng trung liệt cùng Mẫu-quốc và lại ngài cả khen những người đã nghe ngài và thường hay tỏ dạ ân-cần về việc nước,..... đó là "nghĩa dân ái quốc" thì mới nhậm lễ cho; các điều xong xuôi rồi, ngài mới nói qua việc chiến tranh nơi Âu địa

"Mỗi ngày có điện báo cho hay tin « lãnh chầu những binh ta được hẳn « vững mà lại đất thắng nữa, mỗi ngày « binh của chúng ta sạch cầm quân « nghiệp tính ra dư ngân còn nhiều khi « giới của chúng nó thì kể sao cho xiết. « Mỗi ngày, binh rông tướng mạo của « chúng ta đuổi lần quân nghịch ra khỏi « đất bị đoạt chiếm hẳn lần. Ấy cũng nhờ « cách bố liệt đồ trận thông thạo của « chúng ta, nên Hoàng đế nước Bulzarie « là người nhác gan bấy lâu từng chịu « với Đức-tặc, nay đã thua thủ bại bang. « Còn nước Turquie là đồng liên của « quân giả-mang dân bạo đã bại luôn « mấy trận, rồi đây chỉ cho khỏi nó « thương mà hàng đầu

Các nước trung ương cũng không còn bao lâu nữa, chúng nó sẽ giải giáp hồi binh mà cầu hòa. Như thế có nên nhấc lại việc gồm ghiết này phải tại chúng nó khởi ra chăng?

Chư vị choán biết đều ấy, vì chư vị đã hiểu rõ và thí nghiệm đáng ý trí binh tình của chúng ta. Nói tới đây chừng nào tôi nên khen lòng can đảm dũng cảm chúng ta chừng này

Chư vị cũng rõ biết khi ban sơ, Đại-Pháp chẳng có lòng nao dấy việc chiến tranh này bao giờ, thừa thế ấy, nên Đức-tặc tung hoành giết loạn nhất nguyên thần đoạt các nước tự do cho đứng mà qui nhất thống.

Ấy vậy càn tận tâm một lần này nữa thì việc toàn thắng sẽ về tay chúng ta.

Bình hùng anh của chúng ta trông giúp thêm một phương thể nữa là "Tả Quốc-trái" thì mới mau xong cuộc đắc thắng. Hồi năm 1917 tổng cộng số cho vay của anh em thì được có ba mươi ba triệu (330.000) mà thôi. Xin chư vị chờ Phiến trách tôi dẫu mà tôi nói xứ Cánh-thơ là cực phú hơn hết, sao lại cho vay thua sức một tỉnh kẻ cận bên mình. Tuy vậy mặt đất tôi cũng khen tình ý khoan nhơn của chư vị chẳng cùng; chờ chi sự giảng dụ, truyền rao việc Quốc-trái cho

It đều nên rõ

(Lược lục trong tờ Châu tri Quan Toàn quyền dân bảo các quan Tham-Biện và các quan Thủ-lãnh trong thuộc địa về cuộc Quốc-Trái năm 1918 đây.)

Từ những phen Quốc-trái trước, bên tại ta còn vẫn nghe mấy lời nhả liệt Quan Toàn-Quyền trần thuyết cho bá tánh coi Đông-dương dân tộc tâm lòng dự dự, chợt thub giết hẳn-bỏ, rừng rậm kẻ nhiều người ít, cây chước cho nhà nước vay mà tỏ giá trong thần, hiểu-tử.

Quan năm nay, dịp tốt ấy đã đến nữa đó, từ hôm 20 Octobre 1918, mà cũng không vắng tiếng dưng tốt tại kinh-tế, nghe qua thì đủ biết người sốt sắn là đương nào, cũng lo cho xã hội, mà cũng lo cho đoàn dân yếu, là chúng ta đây mà thôi.

Người đã tru-hoach và bảo định cùng Bộ-Viên bên chánh Quốc, ra các cách dân tiền, một là cho chư viên quan ra lãnh tác cuộc Quốc-trái này, hai là cho những nghĩa-dân thành tâm trợ-phóng, đều dưng mọi dưng cần tiện, để dẫu hơn ba kỷ trước hội phần.

Trong lời quan Toàn-Quyền, gởi cho các Quan Tham-Biện, và các Quan thủ lãnh đáng dân bảo các điều cần kiệp, thì có câu này: "Hiện thời, phần chánh Phủ phải tỏ ý ra cho bố bất, phải dưng các cách làm sao cho nghĩa dân dễ bề phóng Quốc-trái, nghĩa là kẻ có ít người có nhiều đều có thể mà dưng vào, dân Páp thì cho thắng số; mà như thế là dân bốn Quốc, phần nhiều vẫn chưa tăng cho trọn thì vụ, mình phải bày, phải dạy cho rành."

Bởi đó theo lời trong châu tri ấy, thì quan Kim-lý-tôn, Phạt nào-k ở Hồ-cơ-Dương, và Quan Tư-Thần Náo-k ở Nam-kỳ, phải sai người thay mặt, đi khắp các thôn, dạy cho quan Tham-biện một nơi trợ-trợ, hết lòng, dưng báo lãnh của dân phóng trái. Còn các Quan Tham-Biện, quan An, đều phải cho thơ-ký, thông nòng tăng chất mình đến giúp việc thau chấp cho kiệp thì, những công vụ nào hườn thì dẹp lại, lo việc này trước đã, vì vừa thau, vừa biên lại ra,

rành rõ cho đúng cách thức cho nhắm thể lệ thì khi đó chư vị nào chẳng tận tâm mà làm cho sáng danh Cánh-thơ là xứ phú hồ thườ này.

Rồi đó ông Seré trình ra một bản chương trình đặt sơ về cách giảng dụ "Quốc-trái" trong bản ấy có nhiều khoản hiệp ý các vị Viên, còn nói ông, thì mỗi bày ra cách này, thế kia, nghĩa là theo lẽ phải làm làm sao cho cuộc "Quốc-trái" thành tựu được tại thời.

Những điều bày biện ấy kể ra sau này: Lập hội cuộc khai "Quốc-trái". Lập hội phải viên trong các làng dưng thau tiền mua giấy "Quốc-trái". Phát ra những hồ-cáo, yết thị, sách nói về việc hữu ích cho "Quốc-trái" bằng chữ quốc-ngữ. Đang tại các công sở làng, bản để tên của mấy ông cho vay xứng đáng, xỏ sổ trong các làng.

Hội nhóm chưa nhất định các khoản kể trước đây, vì phải còn hầu lịnh ông Tholance là quan Chánh Tham Biện chủ tình. Vậy nên Hội nhóm hiệp lập một bản hội tế phải viên tại châu thành dưng lo việc khuyến dụ về "Tả giấy Quốc-trái" mấy ông phải viên được tuyển cử kể ra sau đây:

Ông Seré, Phó tham biện.

« Võ-văn-Thơ chánh chủ hội khuyến học »

Ông Võ-biểu-Đề phó chủ hội "khuyến học"

Ông Trần-quan-Nhà, Tri-phủ nhất lang.

Ông Huỳnh-vân-Thỉnh, thơ ký.

« Huỳnh-vân-Tai, thơ ký.

« Lê-thọ-Trưng, thơ ký.

Trước khi từ giả nhau và theo lời khuyến của ông Seré, mấy ông hiện viên nơi ấy đều hứa lời trong thể rằng: sẽ tận tâm tận lực làm cho tình Cánh-thơ hơn năm 1917, hẳn cho Đại-pháp vay cho sung túc, vì Đại-pháp tuy bị xúc phạm, sốt ruột lắm, lại dưng hoàng-cáo tận kích, lại chờ sự hoàng đại trong cuộc chiến tranh này nữa là Đại-pháp vĩnh thọ vô cương, thường bào chữa cái Quyền Phép của loài người mà chờ. Đại-pháp vạng vạng tuổi Nam-kỳ vạng vạng tuổi.

Liêu-quang-Khinh.

ít người, ác lại không biết. Còn như có nhiều cái thông qui của làng phụng hiến tên mấy trái châu và số bạc đã thâu, chữ viết coi không đúng thì các ty thuộc chánh phải lo mà sao lại cho rành rẽ.

Dân đồ dinh-minh rồi quan Toàn-Quyển lại e Quan Nguyễn Soái Namkỳ thấy vậy mà rành nhứt, dạy dân đó đến thì thổ một cách đi chẳng, nên người lại dặn rằng mỗi nơi các viên-quan phải tiếp tay nhau cho bằng hơi, và chữ ý, tùy theo chỗ, định liệu mà làm mới nên việc.

Ấy những điều đại khái về phần các quan viên chức sắc đứng ra mà chấp thâu Quĩ-trái, còn mấy điều chi về cách thức cần tiện mới bày cho người phụng trái, thì như vậy:

Về cách đổi biên lai tạm mà làm về thiệt-dụng (titre définitif).

Hồi năm 1915, ai có cho nhà-Nước vay thì dónz tiền, rồi lãnh một cái biên lai tạm, từ đó phải chờ mấy tháng mới có về biệt dụng cho mà đổi lại; qua năm 1916 và 1917 thì cho đến 14 tháng. Như thế thì lâu-lắc và bất tiện quá sức, nhưng mà đường ấy mà thôi vì bên họ-bộ công vụ đã-dan thêm gấp lúc người-tùng-sư mất xuất chính nên hóa ra ít người, không rồi mau dặng; phải chờ mãi. Lại vì tại hồi đó còn có cuộc bày ra nhiều oan, phiền lố quá, những là: khi đóng bạc phụng trái rồi, thì người thâu cho mình biên lai; cầm biên lai ấy mà đổi một cái biên lai khác, rồi đổi lại 1 cái về tạm, rồi còn phải đổi lại lấy 1 cái biên lai khác nữa; bên lai ấy mới đổi lấy về thiệt-dụng dặng. Tới lúc chờ chờ cho đến xong thì đã hết hơi; còn như người ở xa tỉnh-thành, còn phải chấy cho có đủ giấy chứng lãnh-danh nhận thiệt, tiền con niêm, vào văn,.... càng thêm bất tiện cho họ lắm.

Quan Toàn quyền muốn cho bớt việc nhờ nhân dân, nên năm ngoái, người có lời xin cũng quan Thuộc-dịa họ thường thơ chế lại dễ hơn, là khi phát biên lai nhận lãnh của mình phụng-trái tạm-chê theo kiểu biên lai chứng-tam (certificat provisoire) thì sau biên lai ấy, đem đổi lấy về biệt dụng tiền, khi thay đi thay lại nhiều phen nữa. Bên họ có phê chuẩn, mà gọi về bên này trễ quá nên chánh-phủ chưa cho ta hay kịp trong cơn Q.T. năm ngoái đó.

Và lại biên lai chứng-tam nói đó, thì bên họ cũng có gởi qua cho coi Đông-Dương rồi nữa, song mắc nhầm kỳ tàu gặp việc bất tường dọc-dầu nên không có mà phát lại cho Nam-kỳ và Cao-mên. Như ngoài Bắc-kỳ và Trung-kỳ cũng không có cho trọn số nữa.

Năm nay sở Ngân-ki ở không phát biên lai tru-kỳ (livre à souche) tức nói "răng cưa" cho người đóng bạc cho Nhà-nước vay nữa, chỉ có phát một thứ biên lai theo kiểu mới chế đây mà thôi. Cầm biên lai ấy, khi đến kỳ lãnh tiền thì lãnh dặng, và chẳng chấy, kho bạc lại đổi biên lai chứng-tam cho; cắt biên lai ấy, sau đem đổi ngay lấy về thiệt-dụng. Bên họ cũng đã có gởi thứ biên lai chứng-tam (không có dính tên) ấy qua, song còn dẫu dọc đường, chưa đến. Theo như đó thì mình thất công, còn có ba bận mà thôi.

VỀ CUỘC MÌNH BÀN VỀ Q. T.

THAY VỀ ĐỔI VỀ KHÔNG ĐÍNH TÊN LỖ VỀ THIẾT-DỤNG
Những về dịch-danh mà mình muốn báo muốn thay, thì các quan kho bạc trong thuộc địa cũng quyền trợ-Chánh; chờ còn như về không (có dính) tên thì không dặng, phải chuyển đệ về bên Bộ nhưng mà có hiện người đã phụng Q. T. mấy kỳ trước, đem về không (dính tên) đến đệ chuyển-đệ dặng báo hoặc thay, đổi, mà các quan kho bạc không lĩnh, nên họ lại kêu nài.

Ngày 31 Octobre 1917, Quan Toàn Quyền bên xin cũng quan Thuộc-dịa Bộ thường thơ cho các quan kho bạc trong thuộc địa trọn quyền trợ-Chánh cuộc mua đổi về không (dính tên). Nhưng mà qua ngày 22 Novembre có lời đáp rằng quyền bàn về ấy, không thể cho các Quan kho dặng, vì e nói đường chờ chuyển may-rủi chẳng chừng.

Ấy vậy những ai cầm sẵn về dịch-danh trong tay mà muốn bán, thay, chi thì cứ đến Quan kho mà xin trợ-Chánh, còn những ai còn nắm về không (dính tên) thì khá đến cây nhà Bùn, tiện làm Chứng nào đường bán-dao hết đến nguy hiểm, thì quan Toàn-Quyển còn tính cũng bên Bộ, lập thể, chế mọi việc lại càng dễ cho những nhà Quốc-trái-Chủ trong Đông-dương đây nữa.

(Sau sẽ tiếp)
Charles Nô

Thi tập

KỖ GIỮ LÊ-TRUNG-THU (BÀ-RIA)

Trung-Thu bạc cớ nhân lời đồn,
Tâm sự vì dầu đó phải hơn?
Hay đã lừng-vời tình Bá-Đại!
Hoặc khi xao-xiên nhà Quan-Đôn!
Trắng rấn dăng tỏ sao mà ăn?
Tháng chẳng chưa xây găm lại món?
Dầu sắc Ấ-hàng sa mất ngọc!
Xin tròn tiếng hẹn giữa sông non.

Phạm-bá-Đại

HỎI TẠO-HOA

Bời phù saoh mấy nầy, Tào-hoa?
Xui chửn ngân buồn-bã (trẻ) thân!
Xui chi Đức-tặc Anh-mãng,
Y tại hùng kiêu cường lâu nước người?
Xui chi giặc hỏn cãm trời trọn,
Giết loài người thôn môn bao lần?
Vi sao cũng ở trong trần,
Nước theo Đức-tặc chẳng cần Đông-minh
Sao chẳng xui Tuyết-ky phụng Đức,
Bớt cánh vay mau đức chiến tranh?
Ao-quốc sao chẳng tan tành,
Hoặc là Đức-tặc lãnh minh một riêng?
Trời sao chẳng giúp Y-dại-lời,
Đánh cho mau bại hoại Áo-bang?
Binh Ga-ri trước bạo tàn,
Sao không xui khiến tan hoang trước nhà
Quan Đức-tặc giữ không chỗ nói,
Bốn năm nay làm tội đình thiên:
Giết người, lấy của, đoạt thiên,
Trời sao chẳng giết him điên hắc hoàng?
Nước Ba-hi-gi-vô có thọ hại,
Vua Anh-be bại hoại đổ vương!
Ai ai nghe thấy đều thương,
Khi không mà bị triều đường nát tan.
Sao chẳng sớm giết tru lô ác,
Chỉ muốn làm cho mặt hoàn cảo?
Mau dãn Đỗ tự sông sâu,
Chấp chống xương nư, Trời rấn hay
chẳng?

Người thế giải cũng con trời hết,
Nhơn sao mà kẻ chết kẻ thương.
Anh-mãng sao rất phú cường,
Binh tình lương tức làm đường bất nhơn?
Tội nhà gá hoàn cầu thầy giun,
Có lý nào trời chẳng hận sio?
Nước xi ác nghiệp bực bao,
Hem đều sát phạt không nao mạng người
Đầu đuôi cũng vì vua Đức-tặc,
Mới sanh ra đám giặc lạ lùng!

Trời sao chẳng giết kẻ hung,
Là vua Đức-tặc làm lòng hoành hành?
Để chi nước giết người chẳng sợ,
Đời vẫn mình mà tự dối xưa?
Nhiên ai ai trước nhất tướng mưa,
Vi chống, con đã từ r chiền trường.
Con còi còi cơ bang đối khác,
Cũng tại vua Đức-tặc mà ra.
Trời sao chẳng đoán người ta,
Khiến chi giết lộn chết đã triệu muôn?
Dầu chẳng khiến sao không cần trở,
Đức bạo tàn mà nỏ làm ngư?
Hương cơ quốc trái bày giờ,
Sao không khiến hết nghĩ ngờ người quê
Khiến lòng chúng một thờ Mâu-quốc,
Cổ của dư đàm phước cho vay,
Khiến người quê nghĩ như vậy:
Cho vay chẳng mất, lợi hoài chẳng sai.
Cho vay ấy là mình ích kỷ,
Vi muốn cho khỏi bị khốn nạn.
Nên mà Mâu-quốc gian nan,
Nam-kỳ há dặng ngồi an vững-vàng?
Nên mà ác Đức-trầy sang,
Thế nào giữ dặng bạc vàng hay sao?
Ngã (Travinh)

HOA VÂN 3 BÀI THƠ CỦA Mlle XUÂN KHÔI A. H. SỐ 86

Ký nhữ
Nhớ tình Trương-Cung cũng giận chàng:
Lạc, không có nhẽ biết cùng nhau.
Trách em sao trách câu tình vào,
Thương bạn thâm thương tiếng lụy trăng
Thơ là họa rồi ai phụ ẽ!
Tơ lòng rồi rấn hận tương chàng?
Vi dẫu nề dẽ chầm xa kiêu:
Tuyên binh rồi đây biết tiếp tang.

Ký nhữ
Biết hiệp tang, kéo trách duyên;
Thôi thôi vượt gạn bờ giải thuyền.
Chỉ trời anh quyết không hai dạ;
Khắc cốt em ôi cùng một duyên.
Mãng tuổi thân đây lòng bạn biếu;
Thấy oan phận đó ruột gổ diên.
Ngã hà khả đối khi may gặp
Ôi thước bất câu chứng! tự nhiên.

Ký nhữ
Tự nhiên tài ngộ sẽ tư sầu;
Mất sự cho tôi trở lại thân.
Ngã ngôn ai an vung bề thăm;
Quê-xoang dăm đạo thỏa tình sầu.

Khỏi đi trình tiết em tua nghệ!!
Lạc giữ sát đỉnh đó biết đâu.
Đen bạc đen ai tráo chái,
Om lòng trách lẫn khéo rơi chầu

Kỷ tứ

Châu đơm vi anh nhứt báo dom,
Chắc sao em cũng bị người bom,
Cho nên trách Lạc, lòng toan đổi;
Song gương mẫu Điều chỉ quyết nam,
Mãi tóc dầu thay, thay bá phụ;
Mặt tình muốn dứt, dứt hay gom,
Chớ anh riêng tưởng gom tình tốt,
Nếu dứt thì người đi nghị om.

Kỷ ngũ

Om trời bên thêm tiếng ó ó,
Chọc lòng ai lại ruột không gò.
Vu sao vừa nháp bốn chưa gập;
Mộng điệp tình ra vở chiều mờ.
Chắc lưới chính hôn ai khuấy rối,
Lắc dầu riêng chịu áp tình to.
Hòa-bình bữa bữa hình lơ lảo,
Lên xuống trông em tại bến dò.

Thường-Lạc
Hòa-bình Bách-hu

Kê-Khuyến tranh công

Thung dung phải lúc trời êm lặng,
Tiếng chỉ nghe vắng-vắng bên thềm;
Nghe sao mà giọng nói chẳng êm,
Chứng lòng rõ mới hay tranh luận,
Ấy là loài ngu xuẩn, chỉ thị chó cũng ghen.

Sổ là:

Trời hôm cần về lúc canh ba, gả dập
cánh ó ó thoát gả; sông tự dắc liễu
lo ba bảy, chỗ cùng gả phúc xây gập
nhau; chó gập gả chó nổi bão bao, gả
gập chó hôn bão khoát mánh.

Gả rằng: «Bớ chó ôi! nghĩ cho hậu
thiệt ta quá ngàn, thức làm chi đêm
lặng mất trắng đời; sáng ngày ra lữ
đứng đờ đờ, năm đại dựa dựa đầu
nấy ngủ. Sao chẳng trỗi người, lo
công vụ, làm tướng chỉ căng chạy miêng
la. Gấm lại chó như tao này là: trọn cả
kiếp chờ ăn no ngủ kỹ; thêm nửa hòng
váy chơi cho thoải chí, nhảm không lao
khổ g một chút nào; vậy chó còn rất
cảm ơn tao, vì thức sớm làm ăn kịp

thuở; lại tiếng tốt bang khen từ mở,
tròn câu ngữ dứt ấy là tao. — Chớ như
mì ai có khen nào. Sao nữ đại khoe rằng
trưng tình: Ó ó o.....o».

— Chớ nghe đức nghĩ thời khó ních, mới
nói: như tao này là: «Toan dập ơn
sâu phải giữ nhà, hầu dúi kẻ gian tà
xa lánh; công cực khổ chỉ sờn dêm
quạnh, nào như mì dập cánh ó ó; mì
sao mà chẳng biết so đo, miêng có lợc
ních cho đầy bụng; mì nào biết canh
nhà dêm lụng, kẻ trộm vào mì cũng
không hay, giữ cùng chẳng cũng mề
dầu ai, trời thấy chủ của còn hay mất,
vậy mà dám xưng rằng ngủ đức, mượn
tiếng đời mì tự dắc giữ be; ngày ăn
no tối ngủ thẳng kẻ, vừa chận vạ mì
giả đồ quân mỏng; rồi nháy phóc lên
sông cùng chông, nào kẻ chỉ bần vọng
bần thờ; chủ nuôi mì chủ tướng dặng
nhờ, phá nhà chủ nào ngờ cơn vẩn mặt.
Gấm cho hậu thiệt nên đại ác, nghĩ cho
mì đức bạc tài sớ; có nghề ăn rồi lương
thần thơ, đạo cùng xóm ngõ toan bươi
móc, nết mì thiệt rất nên ngan dợc, ở
trong đời chẳng ích chi chi; trẻ thơ
muốn khóc bởi chưng mì, ông già nói
sân si vì mỏ gả; mì nào kẻ là quen hay
lạ, gặp thì ăn thì móc thì bươi; mì chẳng
kiên ơn chính nghĩa mười, gập lại mỏ
lại quân lại quân. Trơ mặt đạo mây
dây không biết xấu, lủi đầu như thân
nhớp chẳng bém nghĩ; lổn khoe màu
hình đạo phương phi, thêm ối giọng ích
gi cho chau. Trợn cả kiếp mì lưu danh vì
xu, tời trốt đời mì chẳng dể tiếng thơm;
chủ nuôi mì uống tắm vông cơm, ăn
rồi phá há gớm lo việc chủ.

Thời! xét công hậu uống khen
câu toan ngủ, kẻ làm sao cho đủ sự
nhờ; ta kẻ đây là kẻ sơ sơ, mì nào
khắc năm kia bận áo: ơn tắm uống mì
danh lỗi đạo, nghĩa đường nuôi mì
chẳng phượng thờ; chủ gập can mì
gia diệc ngó ngó, ngày chỉ tới phất phơ
áo mướn; có nhiều lúc tranh đua rằn
táo báo, vì giết nhau tiếng gáy gọi đến
bỏ; uống cho mì lộn lạo trong đời,
ngành mặt xem trời không biết theo;
thường khuấy rối trọn đời núp lên, lợc
cho ăn thiệt uống biết bao».

It lời to nhỏ thấp cao.

Tiện sĩ: Tạ-phú-Túc. (Bạc-liêu)

Quốc trái kể từ ngày 20 Octobre
cho tới 3 novembre.
Được gán 31 triệu rưỡi.

Nam-kỳ và Cao-
mên đóng được 4.326.481.80
Xứ Anam, Lào và Bắc-kỳ 73.986.00

Cộng được 4.400.467.80
kỳ nhứt đóng vào kho ... 27.007.416.10

Tổng cộng 31.407.883.90
Trong các hạt đóng vào kho kể hôm
ngày 2 novembre.

Bacieu (7) 351.114.90
Baria
Beatre (6) 372.461.10
Bienhoa 87.314.10
Cantho (8) 295.443.40
Chaudoc 228.172.90
Giadinh 78.024.60
Gocoug 148.998.60
Hatien 8.496.00
Longxuyen 231.516.00
Mytho (4) 387.204.00
Rachgia 169.813.00
Sadec (5) 378.237.90
Soctrang (2) 695.625.00
Tanan 191.797.20
Tay Ninh 48.743.80
Thudaumot 223.010.40
Travinh (1) 703.411.30
Vinhlong 187.345.50
Cholon (3) 581.743.28
Cap-St-Jacques 36.515.40

Cantho được số 8.
Sống với số thứ nhứt là.

Travinh 703.944.30
Cantho 295.443.40

Cantho thua 408.467.90

Mấy người đóng số lớn sao chưa đi đóng
cho rồi cả Đê trẻ rồi ăn năng không kịp.

Thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước 4 f 20
Đông-Đương 1 20

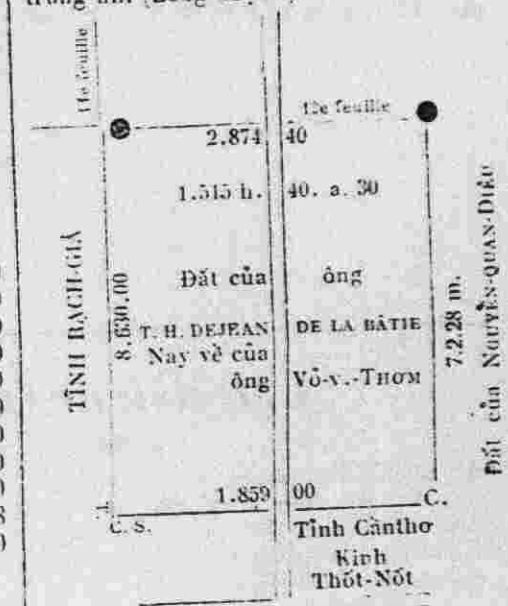
Giá lúa

Từ 3\$15 cho đến 3\$20 một tạ, tùy
theo thứ lúa.

MĂNG-TÂN BÁO
QUỐC DÂN DIỄN ĐÀN
Bảo Quán AN-HÀ kính chào MĂNG QUỐC-
DÂN-DIỄN-ĐÀN và, chúc cho Quý-Báo:
Tiền đồ thường-tại,
Vạn sự như ý. A. H.

BÁN THUẬN MẠI

Giả mua trả một phần chịu, một phần mặt
1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng
Thanh-Phủ, nguyên là làng Thanh-bồa
trung-nhi (Long-xuyên)

Ái có cần hỏi thăm đến chi thì gọi
thư cho ông Võ-văn-Thơ, Colou à
Cần-thơ mà thương nghị.

NAM-HÔNG-PHÁT
KHÁCH-SANG

Ở ĐƯỜNG BOULEVARD BONNARD, SỐ 106
Ngăn Gare xe lửa Saigon-Gôváp Chợ-Mới
Saigon

Bán rơm tây, và cho mượn phòng
ngủ, sạch sẽ và rộng rãi mát mẻ lắm, qui
đồng, qui khách có đi Saigon xin dời gót
lưu niệm tôi mà ở, lấy làm thông thả lắm.
HUỖNH-HUÊ-KY.

Minh tạ lương-y

Cap Saint-Jacques, le 28 Octobre 1918

KỶ TỬ VU LÊ-TOAN TIỀN-SANH NHÃ-GIÁM

Kính Tiên-Sanh,

Đón trước tôi có gởi thư mua một vài thứ thuốc nơi bưu-hiệu «QUAN-TÍN-KÝ» trước là làm quen, sau thì nghiệm coi thuốc của bưu-hiệu báo chế ra thể nào, kéo mà nghe người đồn rằng thần hiệu!

Tôi lấy làm hữu hạnh có đồng mới có biết mà chứng chất rằng lời người đồn không sai, vì từ ngày tôi dùng thuốc của bưu-hiệu đến nay coi mới đã chịu thuyên giảm hội phần.

Vậy chẳng biết lấy chi tạ ơn Tiên-Sanh cho xứng đáng, nên tôi tạm dờ dỗi lời tặng khen Tiên-Sanh, rất đầy công khó nhọc mới tìm được nhiều phương diệu được giúp người, trong cơn đau ốm.

HỮU QUỐC-ÂM NHỰT TUYẾT CỬ

«ĐÂY CÔNG LUYỆN THUỐC ÍT AI ĐƯƠNG,

«QUAN-TÍN» TIẾNG ĐÓN KHẮP MỖI PHƯƠNG

«TRƯỚC NGHĨA NỐI SAU THÊM LỢI CÁ,

CÁC CHO BƯU-HIỆU ĐANG MIỄN TRƯỜNG

Thấu-Tam

Phủ-Quốc-Cường

Biệt-hiệu

Xuân-Thoại-Vô

KÍNH TẶNG

Longxuyen, le 25 Octobre 1918.

A Monsieur Quản-Tín-Ký

60 Rue de Canton. — Cholon

Kính thăm ông đang vạy sự lành. Sau xin tỏ cũng ông rõ, tôi có mua thuốc tiệm ông mà dùng những là «DƯƠNG-TÂM-NINH-THẦN-HOÀN» «THIÊN-KIM-BẢO-KHÔN-ĐƠN-NINH-PHẾ-CHỈ-KHAI-TÂN» và «HOÀN» cùng «VẠN-ỨNG-DỨC-TẾ-ĐƠN» thật tôi rất khen «THIÊN-KIM-BẢO-KHÔN-ĐƠN» và «NINH-PHẾ-CHỈ-KHAI-TÂN» và «HOÀN» cùng «VẠN-ỨNG-DỨC-TẾ-ĐƠN» thật rất công hiệu như thần.

«Còn DƯƠNG-TÂM-NINH-THẦN-HOÀN» thì tôi chưa dùng đến, vì bệnh tôi phát đau lâu lắm rồi, nay mới vừa khá, lối 10 ngày nữa mới dám uống «NINH-THẦN-HOÀN»

Nay tôi xin ông vui lòng gởi giùm cho tôi mấy thứ thuốc kê sau đây, gởi CONTRÉ RENBOURSEMENT, xin ông gởi các món cho tôi đến kho trả thuốc chánh bên TRUNG-HUỆ đem qua, đừng gởi thuốc làm tại Nam-kỳ vậy.

1° Hai hộp DƯƠNG-TÂM-NINH-THẦN-HOÀN, HỘP CÂY MỪNG	2\$ 00
2° Ba id. BỐP GIẤY	1 80
3° Hai » THIÊN-KIM-BẢO-KHÔN-ĐƠN	2 00
4° Hai » HÓA ĐÀM NINH PHẾ CHỈ KHAI HOÀN	1 40
5° Một » VẠN-ỨNG-DỨC-TẾ-ĐƠN	1 00

Cộng Chung 8\$ 20

Voici mon adresse :

Đặng-hữu-Bôn

maire au Village d'An-hoà

Canton d'An-Phú à

Longxuyen

NHÀ IN NGÁNH

TẠI BACLIEU

Kính tỏ cùng Chư quý Vị,

Ấn quán An-Hà dựng nên tại tỉnh thành Cánh-thơ, sẵn sẵn đã gần hai năm. Thăm cảm ơn dày của Lục-châu quân-tử, sẵn lòng cổ-cập, ngày nay mới thấy cuộc thành hành đắc-lộ như vậy. Bôn-Quán chẳng ngớt lo lương, hằng tìm tôi thể chỉ cho Chư quý vị đăng vui lòng tình cậy, cùng nhau mua bán lâu dài. Đã vậy mà chớ, còn một nỗi lo cho chư vị ở xa tỉnh thành các nơi, nhất là nhằm đường vắng-lai trắc-trở, mỗi khi muốn mua chác vật chỉ rơi hồn-quán, phải nhọc lòng, cực-tri mà đợi chờ, nhiều khi ý không đăng toai mấy là vì in, thì không tận mặt mà đắn đo, còn mua, thì không chẳng chừng mà lựa chọn. Ấy vậy bôn quán nghĩ đăng phương này, ác là lương toàn kỳ mỹ: Là tỉnh thoảng đây, mỗi chốn tỉnh thành, sẽ có một tiệm-ngánh. Còn hiện bây giờ đây, trước hết thì Bôn Quán đã dọn tại Bacleu một tiệm rồi, công cuộc sắp đặt vừa an bài: thiệp là: **Succursale de l'Imprimerie de l'Ouest Bacleu**, ở đường phía sau nhà chợ, cây có thấy LÊ-HỮU-NÊN, Chủ-nhơn nhà hàng ngánh Hậu-Giang Dương Hành, Quán-thố. Xin thính Chư Quý Vị như khi nào rảnh vui chớ chờ bước đến đó xem chơi. Tiệm bán đủ đồ văn phòng từ bút, truyện, sách còn học trò và lãnh in các món theo kim thời: như danh thiệp, thiệp hôn, thiệp tang, cùng đồ nhỏ nhích thì sẵn có Ấn-công ở đó thì hành trong giây phút.

Cũng có đóng sách, cũng in đồ lứa như bộ, sổ, thơ, truyện, khác con dấu đủ kiểu, công việc làm mau và khéo mà giá tin vừa phải thì thôi.

Trong một tháng trở lại đây, tại Spe

trang cũng sẽ có dựng một tiệm như vậy nữa.

Cúi xin Liệt-vị niệm tình mà giúp bạn đồng-bang cho nên việc, ơn ấy tạc-ghi ngàn thuở.

An-Hà Ấn-quán.

Kính-cáo

Phổ cáo Đồng ban

Kể từ buổi An-Hà Ấn-quán, Tại Cánh-thơ, tạo sống đến rầy, Lục-châu quân-tử. ơn đây, Mãn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành, Thanh-hành đăng cửa hàng rộng mở. Mấy sắm thêm, thấy thợ in rông, Lãnh in chỉ thấy đẹp xong, Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp hồng, [thiệp-tang.

Toa, sổ, bộ, làm càng kỹ lưỡng, Chắc lại bền chẳng nhượng của người. Nói chi sách đóng thì thôi! Lương da, lương hổ, để dờ ít hơ. Sách in sẵn, tình từ, Kim Túy, Tư-diễn công Sứ ký Đại-nam. Toán tra Pháp lệ, dạy kham, Cách thi hành án, thiệp làm rất hay. Thước, viết nghiên sáng đây đồ hạng. Thiệu chỉ đạo giấy láng, nức người; Chuộc trao, nào phải chứng lời, Sang chơi 4 chuyện xin mời các ông. Toy vật-liệu, nay không để dờ, Bôn quán nào dám phụ ý ai. Khó nhọc thử mấy chẳng nài, Miếng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn. An-Hà Ấn-Quán Ba-Saintenoy Cánh-thơ. Bôn kính.

MINH TẠ LƯƠNG Y

Hòa-Bình, le 8 Octobre 1918.

A Monsieur TRIỆU-CƯƠNG

Directeur de la Pharmacie Shanghai 188, Rue des Marins, 188. — Cholon.

Monsieur,

Kính thưa ông cùng Đại-Biểu dân mọi sự lành.

Từ ngày mua thuốc « Bí chế giải độc dân nước » (thuốc bỏ nha phiến) đến nay thì cứu được có vài mươi người ghiền nha phiến rồi.

Mấy vị kể ra sau đây thì đã bỏ được nha phiến rồi, nên đến đây tôi thay mặt mà tỏ lòng cảm tạ với ông và rất đáng khen ông dày công mà bảo chế thuốc « Bí chế giải độc dân nước » rất nên thần hiệu, giải được bệnh ghiền nha phiến như thần, mấy vị này khi còn hút, thì thể gầy mòn, ăn uống không biết ngon; từ ngày uống thuốc bỏ nha phiến của ông, lấy làm khoái chí vì ăn uống biết mùi ngon, chơi bời thông thả, không như mới chỉ hết, hình dạng mạnh dạng như khi chưa kết bạn cùng cô nha phiến vậy; trong mấy vị bỏ nha phiến này thì có một vị nghèo mà còn nhỏ tuổi hơn hai vị kia, song cũng là một bệnh.

Tôi xin biên quí danh của mấy vị này tôi thay mặt tỏ lòng cảm ơn ông như sau này :

Ông Lâm-tấn-T... 76 tuổi, cư xá trường làng Hòa-Bình (Bà-liên) điển chủ, ghiền đã hơn 20 năm, mỗi ngày hút 2\$.

Ông Lưu-quang-H... 66 tuổi, cư ngụ sự địa hạt, điển chủ, ghiền hơn 40 năm mỗi ngày hút 1\$50,

Ông Lữ-vinh-C... 54 tuổi, cư cai tuần, ghiền hơn 23 năm mỗi ngày hút 0\$60

Trong lúc-Châu vị nào có rồi vướng bệnh ghiền nha phiến cũng nên mua thử ít ve mà thí nghiệm thì rõ biết là một phương thuốc rất nên thần hiệu hơn các thuốc giải nha phiến khác, không phải như mấy món thuốc tôi đã thấy người trong làng tôi mua mà uống rồi dòi ba ngày rồi phải hút lại vì nó phá, chớ thuốc của ông Triệu-Cương uống vào thì lại khoẻ hơn khi hút, từ chi đến bình hòa, ăn ngủ được. Rất dỗi là ba vị tôi kể trên đây đều là người già yếu trong nhà sáng tiền ngàn bạc muốn mà còn bỏ thuốc nha phiến được, vì bệnh nha phiến là một bệnh rất hiểm nghèo, làm cho thân thể hao mòn, mất sự thông thả mà lại hao tốn công biết bao nhiêu tiền bạc, gặp phương thuốc hiệu nghiệm như vậy cũng nên dùng mà trừ cho tuyệt.

Từ ngày tôi đọc nhật báo thấy bài thuốc đến nay, tôi ra công mua giùm cho kẻ quen biết, người thân hàng có nhà của tôi đã dư mấy trăm ve (mỗi ve giá 0\$60) ai uống vào dòi ba lần thì biết là thuốc thiệt hay, nay từ châu thành Bà-liên đến làng Hòa-Bình đã có nhiều người dùng và nhiều tiệm trừ mã bán.

Tôi xin mấy nhà Nhựt-Báo cũng nên vui lòng mà in hành bài này vào Quí-Báo cho đồng bang biết nhau mà dùng dặng trừ cho tuyệt cái bệnh rất hiểm nghèo này, tôi tưởng cũng là đều hữu ích cho đồng bào.

Nay kính

Nguyễn-văn-Son.

Directeur de l'Ecole cantonale au village de Hoa-Binh à Ba-lien.

PHARMACIE SHANGHAI

Chủ-Nhơn: TRIỆU-CƯƠNG

188, Rue des Marins, 188. — CHOLON

Bản hiện trông rắng, bìh rắng vàng và thay con mắt bằng chai theo kiểu thức Langsa, có BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP CỦA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, và có bản nhiều thứ thuốc rất thần hiệu. Chư quý-vị có cần dùng thuốc của tiệm tôi thì hãy viết thư cho tiệm tôi rõ, sẵn lòng gởi CONTRE REMBOURSEMENT giển gởi về thân chủ phải chịu. TẠI SAIGON NHÀ SỐ 23, BƯỜNG PELLERIN CÓ BÁN GIÙM THUỐC CỦA TIỆM TÔI.

Ngũ Lâm Bạch Trục Dược Hoàn
(3) (THUỐC ĐAU LẠC RẤT THẦN HIỆU)

BÍ CHẾ GIẢI ĐỘC DÂN HUON
(4) (THUỐC BỎ NHA PHIẾN RẤT HAY)

Thăm tưởng những bệnh sang độc lây nhau là do nơi việc phòng sự quá độ; sức không đủ mà gần gần cuộc phong tình, nhiễm hấp khí nhiệt độc mà sanh bệnh đau lặn, đái gắt, nước đái đục, hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng này, ấy là những chứng đau lặn chắc chắn. Bỏ đường xét kỹ chế ra thứ thuốc này chọn ròng thuốc tốt, tánh hòa bình, không nhiệt, không hàn, bất luận người yếu kẻ mạnh chỉ có bệnh đau lặn, dùng đến liền thấy thần hiệu, bởi bỏ nước khí, tiểu tăng gióng độc. Con trai đau bệnh này trong lỗ đái nhưt. Dùng đến thuốc này hay lắm. Bờn bà có huyết bạch cũng trị được cả, uống vào khối sanh ghê, sanh chốc, khối mang bệnh học liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trư cũng. Bệnh như dùng chừng một hai lần thấy mạnh. Còn bệnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa. Những khách ham vui ai dám chắc khỏi đau lặn, nếu rồi rõ vướng nhảm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc này trong một ve mạnh tức thì. Thiệt là một phương thuốc sang độc lực nhưt trên đời.

Cách dùng có chi rõ trong toa.
Mỗi ve giá là 0\$10. — 12 ve giá là 1\$00

Có nhiều quý-vị ghiền nha phiến, có trí muốn kiếm thuốc thiệt hay mà uống dặng bỏ phứt đi cho rồi. Bởi vậy bản hiện của ông dặng tiền công mà gia tâm chế phương thuốc « Bí Chế Giải Độc Dân Huon » này, tánh chắt lọc huon, không nóng không lạnh, bỏ bởi khí huyết, mạnh khoẻ tinh thần, ăn được ngủ được, thiệt là thần diệu như thần. Uống thuốc này thì hết ghiền liền mà lại ăn ngon, ngủ yên giấc, không đi tỉnh, không hạ lợi, tới buổi không nước chướng, không đau mình đau mấy chi hết. Thuốc này đã thí nghiệm nhiều người tại làng Hoà-Bình (Bà-liên) của được nhiều người ghiền rồi. Thiệt là một phương thuốc bỏ nha phiến này hay hơn các nơi khác mà giá lại rẻ hơn.

Cần dùng: Như mỗi lần hút một chi thì mỗi cứ uống bốn huon, uống như vậy dặng ba ngày rồi sau giảm lần lần xuống. Trong 10 ngày thì bỏ dứt bệnh nha phiến chẳng sai.

Như ai có bệnh tức lợi đau hông, là rồi, uống một huon thì hết.

Thuật giá :

Mỗi ve lớn 1\$20. — Mỗi ve nhỏ 0\$60

HÒA ĐAM NINH PHÉ CHỈ KHAI TÁN

(Thuốc ng và bỏ phế tán dâm)

Vả bệnh ho là bệnh hay biểu ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc này để trị bệnh siễn, bệnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mài, không uống, bờn bà có thai, người lớn con nít chỉ đến dùng được cả. Thật là một phương thuốc trị bệnh ho hạng nhưt trên đời.

Mỗi một gói giá (0\$10)

Bán tại: Quán-Tín-Ký đại dược phòng
60 Rue de Canton. — Chợ-lớn

QUAN TÍN KỸ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ NHƠN: M. LÊ-TOAN 60, Rue de Canton, 60. — Cholon

Bến hiệu có trữ và bán lẻ đủ các thứ thuốc Cao, Đôn, Hoàn, Tân, đều là thượng hạng, các nơi xa gần đều biết danh, có nhiều vị trong Lục-Châu gởi bài tặng khen thuốc của tiệm tôi trong các qui báo rằng: «Thuốc này hiệu rất thần diệu». Cái xin chữ qui-vị trong Lục-Châu như muốn dùng thuốc của tiệm tôi, xin vui lòng viết thư cho tôi rõ, sẵn lòng gởi thuốc lập tức mà gởi CONTRE REMBOURSEMENT. Chữ qui-vị muốn xin CATALOGUE, hãy viết thư cao tôi hay, sẵn lòng gởi cho không. Tại Saigon nhà số 23 đường Pelierin có bán giùm thuốc của tiệm tôi.

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN

(Thuốc bổ thận giá sâm nhung)

Dâm tương trong thân thể con người, thân là cốt rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần, mới đáng mạnh giỏi. Nền tiệm tôi sẵn lòng hiệp chế hoàn thuốc này công hiệu hạng nhất, điều hòa huyết mạch bổ thận tráng dương, tư nhuận mật mảy, khoả hòa ti vi, bồi khí sung thần, hoặc bởi sắc dục quá độ, mộng mị di tinh, bạch trược, lậu, tinh tiết dầm dể, mồ hôi lai láng, hoặc hạ nguyên suy nhược, thận kém tinh hàng, cử động yếu ớt, lở tại chảy nước, mỗi gột đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc này đường cây khô được nhuận mửa mồi, sung lúc tinh thần nở nang da thịt.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cật (0\$60)

THIÊN KIM BẢO KHÔN ĐƠN

(Thuốc bổ khôn (bổn hà) cường trí)

Thuốc này trị bệnh đờn há con gái huyết khí suy nhược, thân thể ốm o, nhàn sắc vô vàng, đường kinh không đúng kỳ, hoặc trời hoặc sục, bạch đới hạ, huyết hạ hoặc nhiều hoặc ít, huyết hàn, lậu, hư thai, tiểu sảng, nơi tử cung lạnh chậm con, hoặc sung sức quá bội, ngăn trở đường sanh dục, chậm thai nghén, hoặc con gái lớn lên bề đường kinh, bồn huyết, làm lớn bụng. Ăn ngủ không ngon, no hơi, nhứt đầu, sạch chứng nhứt gân, mỗi lưng đau lưng, khi nhiều khi ít không chừng, hoặc đến bà có thai, bệnh tăng lên. Các chứng hư tổn dùng đến thuốc này thì lành mạnh. Bồi bổ khí huyết, cường từ lưỡng phương.

Mỗi hộp 2 hoàn giá bán (1\$00)

DƯƠNG TÂM NINH THẬN HOÀN

(Thuốc bổ tâm an thần)

Phương thuốc này chủ trị lo lắng quá độ, hao tổn tâm huyết, đêm ngủ chẳng ngon, tinh thần bất ổn, giảm sức năng lực, bàng hoàn thân thể, tỷ vi suy nhược hay mệt hay quên, cũng bởi học hành quá sức, dâm sượng giải nắng, buồn báo nhọc nhằn, ngồi cả ngày, đi cả buổi, mệt nhọc tinh thần, các chứng về lao tổn, dùng đến thuốc này, rất nên thần hiệu, bồi nhàn tâm can, điều hòa huyết mạch, bổ khí sung thần, định chí an thần, bồi ích người khí, thêm sức sống lâu.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cật (0\$60)

VẠN ỨNG ĐỨC TẾ ĐƠN

(Thuốc trị chứng)

Phàm con người bệnh chỉ đều có thuốc trị cả. Nền dùng nhắm thuốc tự nhiên bình lành. Tiệm tôi đã hiệp với các lương y có danh môn Trung-Hoa cùng người Tây-Anh đủ lẽ mà hiệp phương thuốc đức-tế-đơn này, chủ trị các bệnh tươi chứng, đau bụng, tả, mửa, vọp bẻ, sinh huyết, no hơi, trục tả giải phong độc, hoặc cảm mạo phong hàn, như đau sởi mồi, ăn không tiêu, no hơi tức ngực, bụng chứng, hay nhiễm rã, ngột xe ngột hơi, chời nước, đại sống, chồm phong, ho nóng, ỉa, nước xối xả, từ chủ đờn rùng, thân thể sưng nề, dùng đến, tức thì công hiệu còn cơ mạnh mà thương dùng, thì xu trục bá bệnh tả khí khó xâm, hoặc dùng để trong nhà tùy thân hoặc gập người cơ nguy cấp mà cứu, thì công đức rất trọng. Bất luận già trẻ gì đều dùng được cả.

Mỗi hộp nhỏ giá một cật (0\$10)

Mỗi hộp 12 cật giá (1\$00)

PIERRE PHAN-VAN-VAN dit VANG

Géomètre Civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadec

ARPENTAGE
Délimitation et Bornage
EXPERTISES

Ông Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGHẠCH

LONGXUYEN — CHAUDOC — SADEC

Lành đạt điều thổ,

Phân giải hạng,

Tương phân thổ sảng,

Công chuyện làm kỹ

cang và tin giả nhẹ

Điện chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Cáo Thị

Có người muốn bán một cái máy đèn dầu xăn (un appareil d'éclairage à gaz d'essence): bình dầu để trên cao, có ống chạy xuống rải ra, tra được mười lăm ngọn đèn. Đèn này sáng lắm, có đủ đồ phụ tùng sẽ bán luôn theo cuộc. Người ta bán là vì mới đem đèn điện khí vào nhà, nên đèn dầu xăn (essence) dư dùng.

Bán thiệt rẻ, xin viết thư cho Bón-quán An-Hà-Nhưt-Báo mà thương tính.

LOI RAO

Tại nhà in Hậu-Giang Cantho có bán hộp để đựng đồ cho học trò dùng kêu là PLUMIER; trong hộp ấy có:

1 cây viết chì đen, thứ tốt

1 cây viết chì đỏ, đầu đỏ

1 cây viết mực có găm người viết

Giá mỗi hộp là 0\$40

Tiền gởi phụ thêm. 0\$10

Gửi có bán các món khác nữa, giá rẻ lắm, xin viết thư thương nghị.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHƯỚC

Đường kinh lập — Cán-thơ

NGUYỄN-THỊ-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thầy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hãng DENIS FRÈRES là hãng bán bột tốt có danh. Cách làm sạch sẽ, bánh thì dể trong tủ kiến có rộng nước, kiến lên không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lạnh thấp muốn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tạo, lễ, kỷ yên Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn hồng tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin, giấy hàn-ét đủ cỡ đóng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gởi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà gởi contre-Remboursement hoặc là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cần khải.

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHON DUNG VÀ KHAC CON DAI

đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cũng quý khách dặng hay, tại
tiệm tôi có bán má đá bằng đá, âm nhạc,
đĩa nhạc, Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc sơn dầu bằng đồng, nhũ thau,
bằng cây, nhôm hàn đồng, chũng hoa diên
thảo một loại là chân nhện, vân vân.

Một bộ chũn tạc đá cầu thêu.

Có thợ họa chũn dặng như: tranh
người mã về hàng dơi sơn vò bô, nước
thuốc màu Tàu, viết chữ thau, họa bích
hến và tranh, họa sơn thủy.

Artistes du Tonkin et Camassures en tou-
geures.

TRƯƠNG-SOCC-GIU cầu khố

Lời rao

Tại nhà in Hậu-Giang, đường Boule-
vard Saintenoy—Cantho, có bán sách: Lời
dạy các HƯƠNG-CHỨC MÀ CÓ QUYỀN THI HÀNH
NHỮNG ĐIỀU LỆ TRONG LỜI NGHỊ ĐỊNH CỦA QUAN
TOÀN-QUYỀN KHÂM MẠNG, NGÀY 24 NOVEM-
BRE 1917. Sách này có chữ Langsa và chữ
Quốc-ngữ; bán chữ Langsa thì của quan
Chánh tòa HABÉNT Cantho làm ra; còn
bên Quốc-ngữ thì của M. Phạm-thái-Hòa,
thống uyên hữn thê tại Tòa án Cantho
giải nhiệm và dịch một cách rành rẽ dễ
hiểu lắm.

Sách này thiết hữn ich cho HƯƠNG-
CHỨC và các chức diên làm.

Bán mỗi cuốn là..... 0\$50

Tiểu gởi..... 0 10

Mua từ 30 cuốn tới 50 thì cho huê
hống 20 % ; mua 100 cuốn thì huê hống
25 %.

Thuốc điều hiệu Canon

(SUNG ĐẠI DẠY)

BAO XANH

Hạt đã ngon mà của lại rẻ hơn, mua
hút thử thì mới tin.

Tại Hãng DENIS FRÈRES trư Ban.

TIỆM-HOÀ-CHON-DUNG

NGUYỄN-DŨ-CNHUẬN

Kính lời của lưc-châu chũ quân tử
dặng hay:

Tôi có lập tiệm vẽ hình theo thê thức
Langsa đủ các ở ngang-gare xe lửa Gia-
đinh. Thợ vẽ nổi tiếng, đã có bằng cấp
tốt nghiệp của trường vẽ Gia-dinh, nên vẽ
đã thật giống và khéo lắm lâu nay chũ-vì
trong lưc-châu đều nghe danh.

Tiệm tôi vẽ thì dặng thứ nước thuốc tốt
thương hạng; để mấy trăm năm cũng
không phai.

Giá tiền và thưởe tốt: Vẽ nửa thân
(bản ảnh buste, 0 m 50 x 0 m 60 = 7\$ 00

Vẽ nguyên hình (portrait) 0 m 70 x 1 m 00
= 20\$ 00

Vẽ bằng Sancer, Velours, (thứ nước thuốc này
đen mịn và tốt lắm (tốt hơn crayon conte)
cũng có vẽ hình bằng dầu sơn (peinture à
l'huile) và Sơn thủy đủ thứ.

Xin Lưc-châu chũ quân-tử quang-cổ.

Nếu có hình xin dõn bốn tiệm mà thưởe
ngũ như ở xa xin quý vị gởi hình chụp theo
nhà thơ; bốn tiệm sẽ vẽ cho đẹp lòng
quý vị và khi hình vẽ rồi sẽ gởi cho quý vị
cách kỹ lưỡng.

Nay kính.

Viết thơ cho tôi xin đề:

Nguyễn-dũ-Cnhuận

Dessinateur à Gladinh.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

Le Gérant: VŨ-VĂN-THƠM

Cantho, le 9 novembre 1918

L'Administrateur